

УДК 332.055.2

Замковий О.І.

старший викладач кафедри економічного аналізу і фінансів
Національного гірничого університету

УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВИХ ВАЖЕЛІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНИХ КЛАСТЕРІВ В УКРАЇНІ ЗА УМОВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Статтю присвячено прогностичному аналізу корпоративного виробничого, сервісного секторів регіональної економіки та органів державної влади. Розглянуто знаходження і застосування на практиці нових форм, методів та інструментів регулювання системних взаємовідносин усіх елементів регіональних соціально-економічних систем, програмуючих інноваційний ріст і конкурентне лідерство в глобальному економічному просторі.

Ключові слова: регіональна економіка, кластеризація, корпоративне управління, конкурентоспроможність, глобалізація.

Замковой А.И. СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ФИНАНСОВЫХ РЫЧАГОВ ДЛЯ ОБЕСПЕЧЕНИЯ УСТОЙЧИВОСТИ РАЗВИТИЯ РЕГИОНАЛЬНЫХ КЛАСТЕРОВ В УКРАИНЕ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ

Статья посвящена прогнозам и анализу корпоративного производственного, сервисного секторов региональной экономики и органов государственной власти. Рассмотрены нахождение и применение на практике новых форм, методов и инструментов регулирования системных взаимоотношений всех элементов региональных социально-экономических систем, программирующих инновационный рост и конкурентное лидерство в глобальном экономическом пространстве.

Ключевые слова: региональная экономика, кластеризация, корпоративное управление, конкурентоспособность, глобализация.

Zamkovyi O.I. ENHANCEMENT OF FINANCIAL LEVERAGE IN ORDER TO ENSURE REGIONAL CLUSTERS' DEVELOPMENT SUSTAINABILITY IN UKRAINE IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION

The article is devoted to forecasts and analysis of corporate industrial and service sectors of regional economy and government departments. Identification and implementation of new forms, methods and instruments of system relations regulation between all elements of regional socio-economic systems, which programming innovative growth and competitive leadership in the global economic space is considered.

Keywords: regional economy, clusterization, corporate management, competitiveness, globalization.

Сучасний розвиток регіональної економіки вимагає зростання ефективності функціонування всіх елементів соціально-економічної системи, залучених у виробничий процес. Епоха економічних відносин, що спирається у своєму зростанні на сприятливу кон'юнктуру, незадіяні виробничі потужності вітчизняних підприємств та недорогу робочу силу, змінюється на епоху гострої конкуренції, в якій конкурентні переваги формуються за рахунок інноваційності, зростання продуктивності праці та ефективності.

Багатою авторами теоретично й емпірично доведено, що кластеризація як форма просторово-функціональної інтеграції бізнесу є однією з прогресивних форм організації відтворювального процесу і генерації конкурентних переваг регіональної економіки. Отже, державна влада на регіональному рівні повинна сконструювати організаційні форми і застосувати економічні методи стимулювання кластеризації як у регіональному, так і в надрегіональному просторі. Кластеризація надрегіонального простору (крім генерації економічного зростання) є ефективною організаційно-інституційною моделлю мінімізації економічної і соціальної поляризації регіональних систем.

Нині затребуваний новий методичний підхід, орієнтований на підвищення ефективності державного регулятивного впливу на внутрішні і зовнішні процеси кластеризації регіональної економіки. Основні аспекти авторського методичного підходу за стандартними критеріями конструктора методичного підходу наведено в табл. 1.

Метою кластеризації регіональної економіки в рамках запропонованого методичного підходу є підвищення інтегральної конкурентоспроможності регіону. Під інтегральною конкурентоспроможністю регіону будемо розуміти позицію регіональної соці-

ально-економічної системи в конкурентному ряду (інших систем) на таких ринках (табл. 2).

Орієнтація державного менеджменту на конкретні індикатори інтегральної конкурентоспроможності регіону формує систему державного регулятивного впливу на кластеризацію регіональних соціально-економічних систем (рис. 1).

Кластеризація як форма просторової інтеграції й організації бізнесу має бути орієнтованою на приріст (у тому числі) привабливості регіональної соціально-економічної системи на споживчих ринках. При цьому необхідно розглядати фактор пропозиції, який генерує конкурентоспроможність регіональної продукції на глобальних споживчих ринках, і фактор попиту, який орієнтований на приріст цінності регіонального ринку для якісної продукції інших товаровиробників. В умовах глобалізації світового економічного простору ці два фактори будуть грати першорядну роль в процесах спеціалізації та диференціації регіональної економіки. Регіональна система отримує можливість посилювати спеціалізацію і нарощувати свою конкурентну перевагу на глобальних ринках.

Кластеризація повинна бути орієнтована на досягнення конкурентного лідерства в приватних елементах конкурентоспроможності регіону на споживчих ринках. Так, зокрема, у рамках кластера за рахунок синергетичного та інноваційного ефектів можна отримати цінові конкурентні переваги за рахунок економії на масштабі, застосування нових технологій (із низькою вартістю доступу до них), підвищення ефективності і продуктивності праці.

Інноваційний фактор також дасть змогу підвищити споживчі та емоційні властивості товару, а також позитивно (через інструменти зарплатоємності) позначиться на платоспроможному попиті населення регіону.

Таблиця 1

Характеристика методичного підходу до державного регулювання кластеризації регіональної економіки

Критерії методичного підходу	Характеристика критерію
Цілі державного регулювання	Підвищення конкурентоспроможності регіональної соціально-економічної системи
Фрагментація і детермінація конкурентоспроможності регіональної соціально-економічної системи	Конкурентоспроможність регіону є детермінацією низки елементів: – конкурентоспроможність товарів на регіональних глобальних споживчих ринках; – конкурентоспроможність регіональної пропозиції на ринку факторів виробництва (наявність інвестиційних майданчиків із хорошими інвестиційним кліматом та інфраструктурою); – конкурентоспроможність регіону як території для проживання (конкурентоспроможність на ринку праці); – конкурентоспроможність інноваційної підсистеми регіону (спроможність генерації, дистрибуції та споживання інноваційних продуктів); – конкурентоспроможність інститутів та інституцій регіональної соціально-економічної системи (система норм і правил взаємини бізнес-структур і державної влади).
Форми і ступінь державного втручання в розвиток соціально-економічних систем	Підходи до вдосконалення лише інституціональних і інфраструктурних аспектів функціонування елементів регіональних соціально-економічних систем. Мінімізація прямого державного втручання й адміністрування ринкових процесів. Максимізація процесів приватизації і зменшення частки державної власності в корпоративному секторі регіональної економіки.
Основний сенс підходу	Розроблення організаційних та економічних основ методів, орієнтованих на: – створення ядер кластерів у рамках регіональних та надрегіональних соціально-економічних систем за рахунок формування інституційних та інфраструктурних стимулів; – розвиток сервісного та інфраструктурного оточення регіональних кластерів; – формування преференційних режимів для прискореної кластеризації регіональної економіки.
Інструментарій	Форми та інструменти державно-приватного партнерства; преференційні режими і територіальні утворення; методи інституційного та інфраструктурного вдосконалення соціально-економічного середовища регіону; розширення міжрегіональної взаємодії, заснованої на регіональній спеціалізації та диференціації.
Основний метод аргументації запропонованих позицій	Гіпотетично-верифікаційний метод
Взаємодія з бізнес-структурами	Через інструменти державно-приватного партнерства, створення інституту консультантів і радників на регіональному рівні, залучення до процесів стратегічного планування корпоративного сектору регіональної економіки.

Таблиця 2

Детермінація інтегральної конкурентоспроможності регіону

Ринок, на якому оцінюється конкурентний статус конкретного регіону	Критерії оцінки
Ринок споживчих товарів і послуг	Співвідношення ціни та цінності (споживчої і емоційної) товарів і послуг, вироблених на території регіону
Ринок факторів виробництва (крім праці)	Ринок факторів виробництва (крім праці) Пропозиція (якість, кількість та ціна) інвестиційних майданчиків; інвестиційна привабливість регіону; кон'юнктура ринку капіталу конкретного регіону, що складається під впливом інвестиційного попиту і ступеня розвитку фінансових інститутів
Ринок трудових ресурсів	Ринок трудових ресурсів Замовлення по групах персоналу; ступінь задоволення попиту в кадрах групами персоналу
Ринок інноваційних продуктів і рішень	Ринок інноваційних продуктів і рішень Стан регіональної інноваційної підсистеми, яка забезпечує генерацію, дифузії і споживання інноваційних продуктів

Розвиток кластеризації, збільшення зарплатоємкості (платоспроможного попиту), підвищення фінансових результатів функціонування регіонального бізнесу є факторами розвитку конкуренції та створить поштовх до інноваційного вдосконалення споживчих регіональних ринків, що, безумовно, позитивно позначиться на бажанні світових товаровиробників бути представленим на конкретному регіональному ринку.

Модель впливу кластеризації на інноваційний складник регіональної конкурентоспроможності наведена на рис. 2.

Кластеризація регіональної економіки має позитивний вплив на конкурентоспроможність регіону на ринку факторів виробництва (землі та капіталу). Це позитивний вплив позначається як на факторі пропозиції інвестиційних майданчиків у регіоні, так і на попиті капіталу на світовому ринку з боку регіональних бізнес-структур.

Чим вище ступінь кластеризації регіональної економіки, тим більшою мірою економіка регіону структурована і спеціалізована.

Структурна та галузева спеціалізація формує передумови для генерації економічного ефекту, зростання продуктивності праці та ефективності виробництва. Це, своєю чергою, програмує появу галузей – донорів капіталу, які є інвестиційно профіцитними підприємствами, що формують пропозицію інвестиційного капіталу.

Бюджетна ефективність і спроможність регіональної економіки дає можливість створювати в межах території регіону інвестиційні майданчики, що володіють достатньою для організації бізнесу інфраструктурою.

Регіональна економіка, в якій створені і розвиваються кластери, як правило, має якісне інституційне середовище, яке декларує систему взаємовідносин бізнесу і влади, отже, знижує інвестиційні ризики

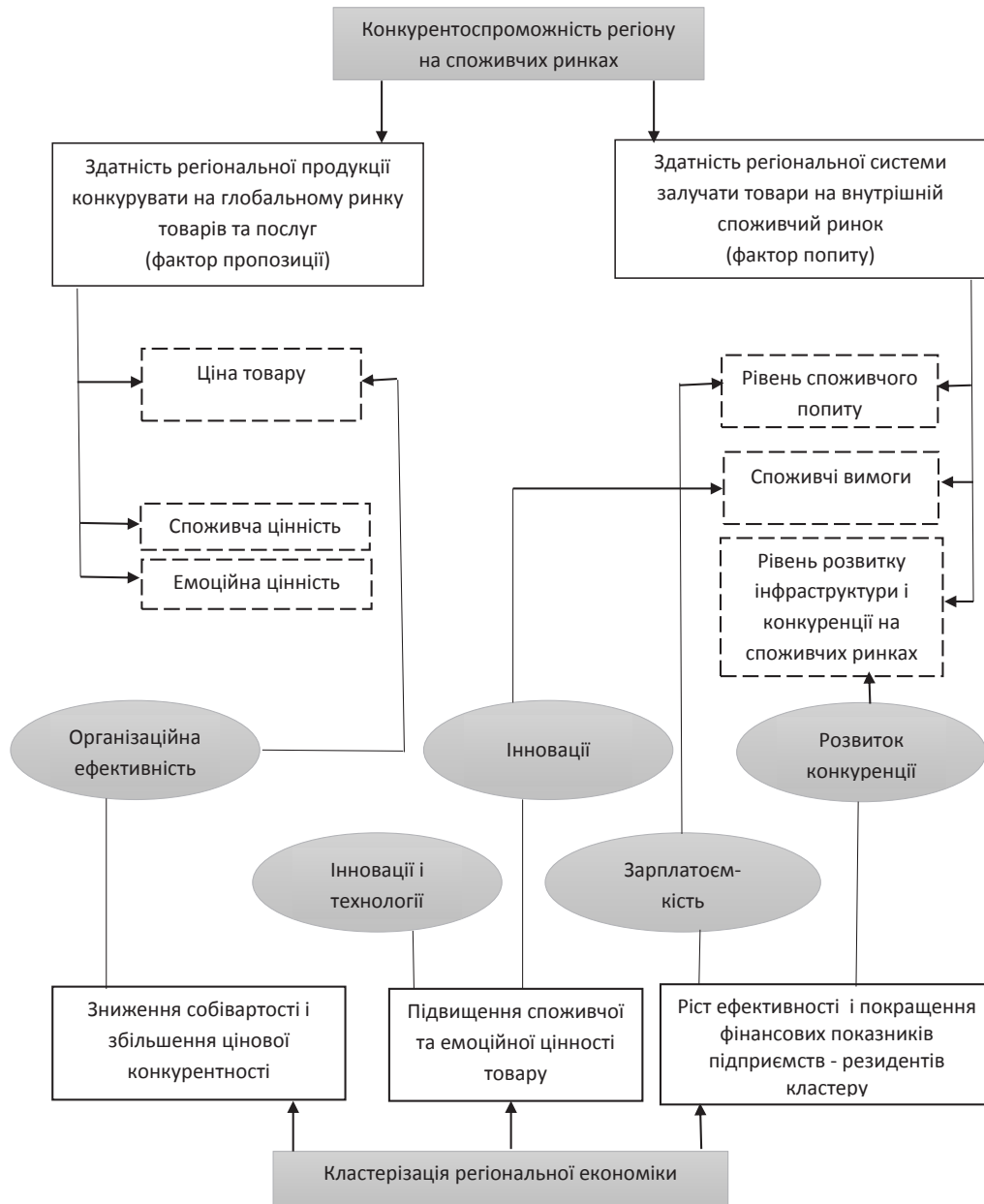

Рис. 1. Модель впливу кластеризації на конкурентоспроможність регіону (споживчі ринки та товари)

і підвищує привабливість регіону як території для розміщення продуктивних сил.

Підприємства, що розвиваються в рамках кластера, більшою мірою володіють інноваційними організаційними технологіями, що зумовлює великі значення ефективності освоєння інвестицій та меншу ступінь ризику. Як правило, такі підприємства, будучи великими і відкритими, мають можливість залучати капітал через різні диверсифіковані канали залучення (не тільки кредит і лізинг, а й облігаційні позики, IPO, SPO).

Інфраструктурні оболонки і сервісні сектори регіональних кластерів прагнуть створити фінансові інститути, які за сприяння органів державної влади можуть перетворюватися в регіональні фінансові галузеві центри (інститути).

Модель впливу кластеризації на конкурентоспроможність регіону на ринку інноваційних продуктів і рішень наведена на рис. 3.

Інноваційна конкурентоспроможність регіону проявляється у двох аспектах: це потенціал регіональної економіки в процесі генерації інноваційних продуктів і в процесах споживання цих продуктів регіональними підприємствами. Відповідно, ми можемо виділити регіональні соціально-економічні системи, які схильні до виробництва та продажу інноваційних продуктів і регіональні системи, які формують підвищений інтерес і попит на інноваційні рішення (або різноманітні поєднання цих полярних станів).

Інноваційна пропозиція буде формуватися тільки тоді, коли:

а) є попит на ці рішення і економіка інноваційної генерації дає достатній стимул для такого роду діяльності;

б) коли існує потенціал генерації інновацій (високий рівень розвитку інноваційної підсистеми регіону).

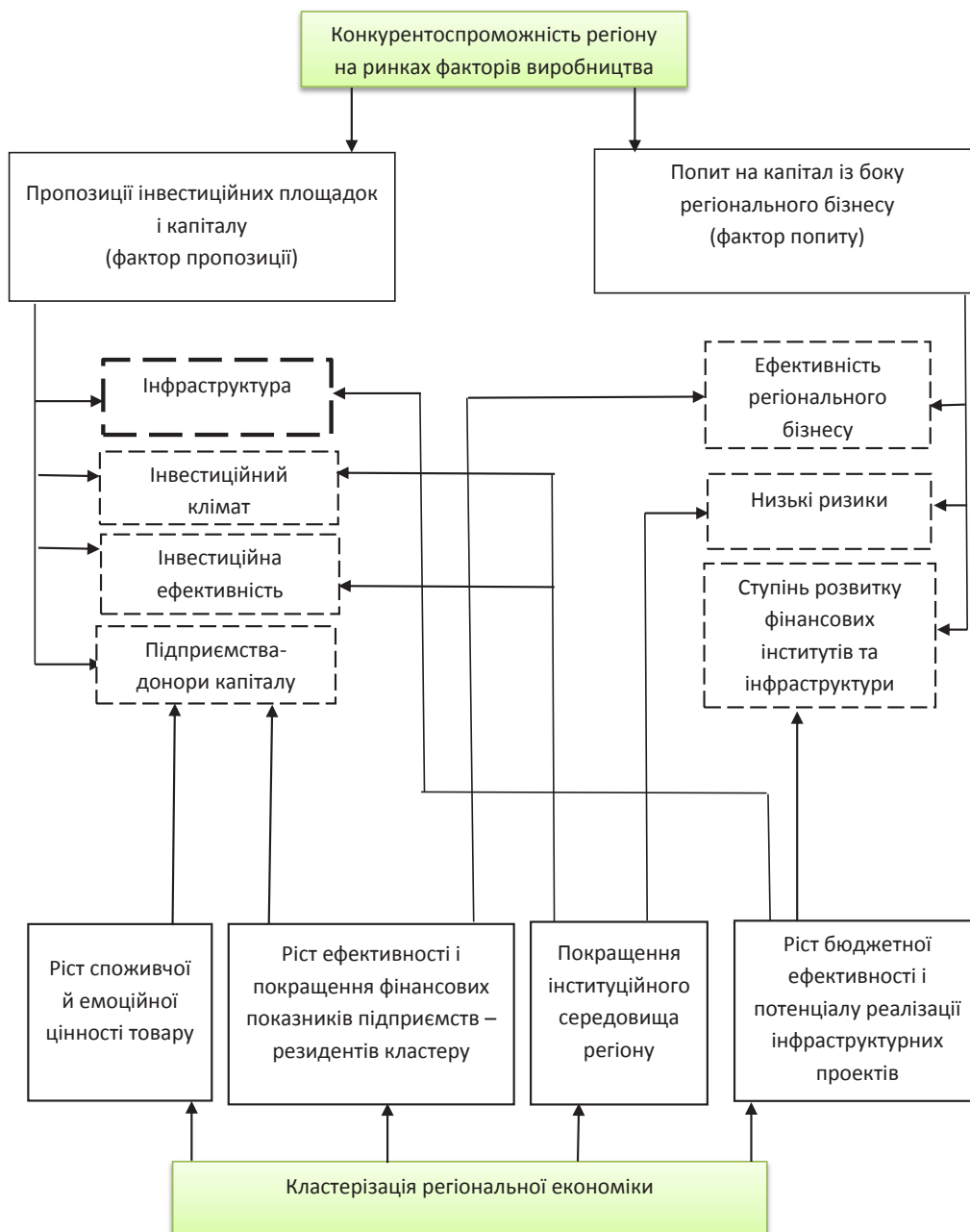

Рис. 2. Модель впливу кластеризації на конкурентоспроможність регіону (фактори виробництва)

Отже, генерація інноваційних продуктів регіональною економікою буде програмуватися якістю освіти та розвитку науки, можливістю фінансування інноваційних проектів та ініціатив, потребою в інноваційних розробках із боку глобального ринку; якістю і кількістю об'єктів інноваційної інфраструктури.

Очевидно, що чим вище ступінь кластеризації регіональної економіки, тим більшою мірою створюються передумови для розвитку елементів регіональної інноваційної підсистеми (крім освіти і науки). Підвищення ефективності і продуктивності праці в рамках кластера можна досягти за рахунок організаційних (синергія і мультиплікація) або інноваційних (зростання цінності продукту і продуктивності праці) дій. Кластер як форма інтеграції продуктивних сил регіону, як правило, організовує власні цен-

три генерації інновацій та створення інноваційної інфраструктури.

У 2015 р. інноваційною діяльністю в промисловості займалися 824 підприємства, або 17,3% обстежених промислових. Серед регіонів вищою за середню в Україні частка інноваційно активних підприємств була в Миколаївській, Харківській, Кіровоградській, Івано-Франківській, Запорізькій, Херсонській, Сумській, Одеській, Львівській і Тернопільській областях (табл. 3).

У розрізі видів економічної діяльності слід виокремити підприємства з виробництва основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів (47,5%), автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів (38,2%), комп'ютерів, електронної та оптичної продукції (37,5%), інших транспортних

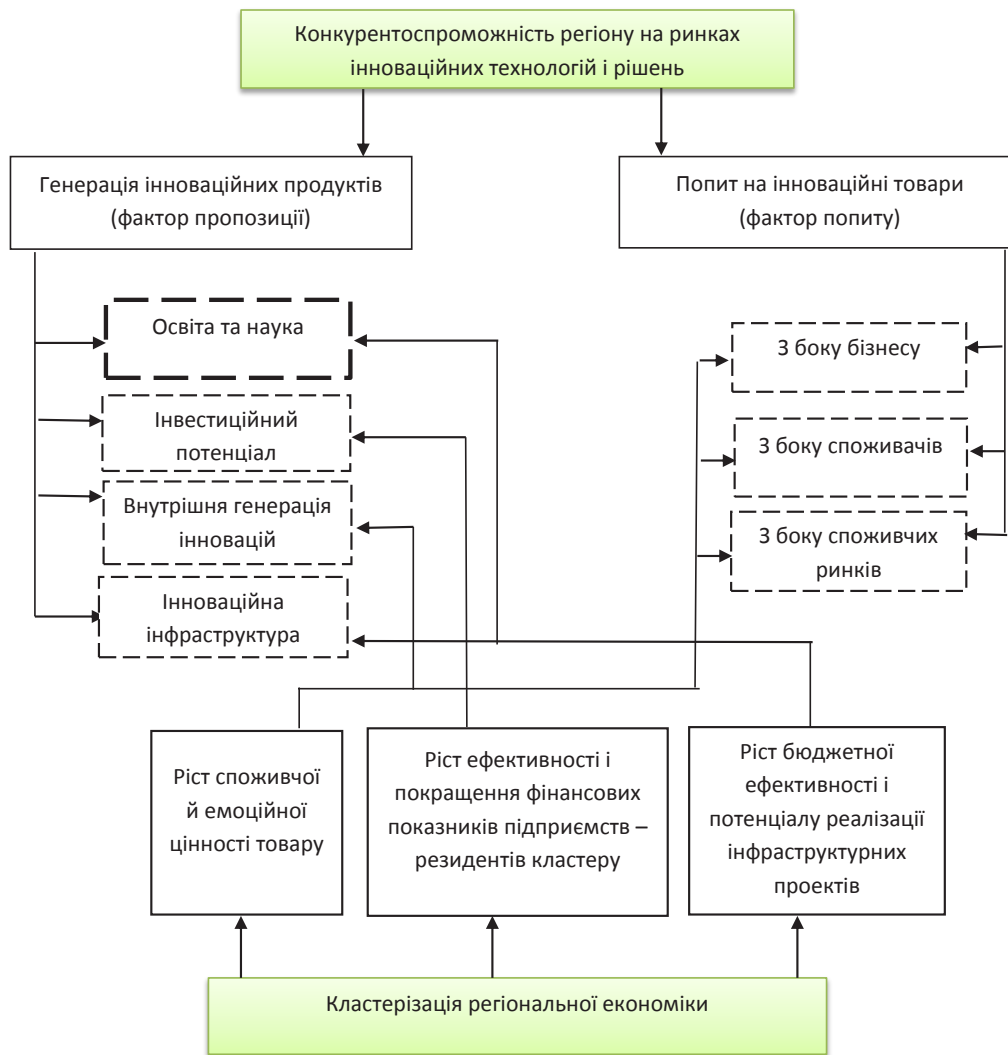

Рис. 3. Модель впливу кластеризації на конкурентоспроможність регіону (фактори інновацій)

засобів (36,1%), коксу та продуктів нафтопереробки (28,6%), електричного устаткування (28,2%).

У 2015 р. на інновації підприємства витратили 13,8 млрд. грн., у т. ч. на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення – 11,1 млрд. грн., на внутрішні та зовнішні науково-дослідні розробки – 2,0 млрд. грн., на придбання інших зовнішніх знань (придбання нових технологій) – 0,1 млрд. грн. та 0,6 млрд. грн. – на навчання та підготовку персоналу для розроблення та запровадження нових або значно вдосконалених продуктів та процесів, діяльність щодо ринкового запровадження інновацій та інші роботи, пов'язані зі створенням та впровадженням інновацій (інші витрати).

Найбільше коштів витрачено підприємствами м. Києва, Дніпропетровської, Донецької, Харківської та Вінницької областей; серед видів економічної діяльності – підприємствами металургійного виробництва (56,3%), із виробництва основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів (11,5%), харчових продуктів (8,3%), машин і устаткування, не віднесених до іншого устаткування (5,4%).

Основним джерелом фінансування інноваційних витрат залишаються власні кошти підприємств –

13 427,0 млн. грн. (або 97,2% загального обсягу витрат на інновації). Кошти державного бюджету отримали 11 підприємств, місцевих бюджетів – 15, загальний обсяг яких становив 589,8 млн. грн. (0,7%); кошти вітчизняних інвесторів отримали дев'ять підприємств, іноземних – шість, загальної обсяг становив 132,9 млн. грн. (1,9%); кредитами скористалося 11 підприємств, обсяг яких становив 113,7 млн. грн. (0,8%).

У 2015 р. промислові підприємства впровадили 3 136 інноваційних видів продукції, з яких 548 – нових виключно для ринку, 2 588 – нових лише для підприємства. Із загальної кількості впровадженої продукції 966 – нові види машин, устаткування, приладів, апаратів тощо. Найбільшу кількість інноваційних видів продукції впроваджено на підприємствах Тернопільської (27,2% загальної кількості впроваджених видів інноваційної продукції), Запорізької (12,7%), Львівської (8,0%), Харківської (6,6%) областей та м. Києва (14,4%). У 2015 р. 570 підприємств реалізувало інноваційну продукцію на 23,1 млрд. грн. Серед таких підприємств 37,4% реалізували продукцію за межі України, обсяг якої становив 10,8 млрд. грн. Кожне четверте підприєм-

Таблиця 3

Інноваційна діяльність промислових підприємств за регіонами

	Кількість інноваційно активних підприємств		Обсяг витрат на інноваційну діяльність, млн. грн.	Обсяг реалізованої інноваційної продукції усього, млн. грн.
	усього, од	у % до загальної кількості обстежених підприємств		
Україна	824	17,3	13813,7	23050,1
Вінницька	25	14,7	575,3	192,4
Волинська	12	11,5	65,3	383,6
Дніпропетровська	63	13,0	7568,9	1145,5
Донецька	28	11,7	827,6	4591,8
Житомирська	28	15,5	32,6	372,3
Закарпатська	14	10,1	22,5	583,2
Запорізька	49	20,9	321,0	3162,3
Івано-Франківська	27	21,6	92,2	242,0
Київська	44	13,3	144,8	618,8
Кіровоградська	25	24,8	127,7	354,7
Луганська	9	11,3	24,3	373,2
Львівська	64	19,3	277,8	1193,9
Миколаївська	29	31,2	291,6	71,2
Одеська	36	19,4	49,7	544,4
Полтавська	30	16,2	128,5	1938,5
Рівненська	13	10,6	6,9	67,3
Сумська	23	19,8	162,3	1751,9
Тернопільська	16	17,4	14,6	249,3
Харківська	117	28,6	667,0	2742,4
Херсонська	19	20,7	70,1	175,4
Хмельницька	18	12,3	66,7	127,1
Черкаська	25	17,2	53,5	289,7
Чернівецька	9	17,0	18,8	100,0
Чернігівська	15	13,3	35,0	95,9
м.	86	17,3	2169,0	1683,3

1. Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

2. Починаючи зі звіту за 2015 р. – юридичні особи видів економічної діяльності промисловості з чисельністю працюючих 50 осіб і більше.

ство реалізовувало продукцію, що була новою для ринку.

Модель впливу регіональних кластерів на конкурентоспроможність регіону у сфері кадрового залучення наведена на рис. 4.

Із даного рисунку можна побачити, що конкурентоспроможність регіону як території для проживання висококваліфікованого персоналу проявляється також у двох напрямках. З одного боку, це приватні чинники, які створюються на рівні регіонального бізнесу: замовлення, потенціал професійного зростання, емоційні аспекти, пов'язані з бренд-потенціалом підприємства, клімат у колективі та корпоративна культура. З іншого боку, це сукупність факторів соціального середовища для працівника – це все, що пов'язано з рівнем та якістю життя, станом і розвитком соціальних і громадянських інститутів, системою безпеки, якості надання громадських послуг і т. п.

Перший напрям формується за рахунок розвитку кластера підвищення ефективності функціонування його підприємств-резидентів, другий напрям повинні адмініструвати органи державної влади, спираючись на бюджетний і соціальний ефект, який отримано в ході кластеризації регіональної економіки.

На загальному фоні інноваційних негараздів особливо катастрофічно виглядають показники діяльності технопарків. Наприклад, за офіційними даними, в Україні нараховується 16 техно-

парків, з яких реально працює лише вісім. Тоді як у США функціонує близько 140 наукових технопарків, у Великобританії – 40. У цілому в Європі більше 1 500 науково-технологічних структур [7], де активно реалізується модель управління відкритими інноваціями.

Не менш катастрофічною є й ситуація щодо активізації участі НДІ у процесі здійснення інноваційної діяльності відкритого типу у взаємодії з корпоративним ядром, використання механізму аутсорсингу, трансферту технологій тощо [8].

У 2015 р. частка виконавців наукових досліджень і розробок (дослідників, техніків і допоміжного персоналу) у загальній кількості зайнятого населення становила 0,50%, у тому числі дослідників – 0,33%. За даними Евростату, у 2013 р. найвищою ця частка була у Фінляндії (3,21% і 2,31%), Данії (3,17% і 2,15%), Ісландії (2,94% і 2,0%), Швеції (2,85% і 2,16%), Австрії (2,85% і 1,74%) та Норвегії (2,62% і 1,84%); найнижчою – у Румунії (0,51% і 0,32%), Болгарії (0,76% і 0,55%), Туреччині (0,77% і 0,65%) та Кіпру (0,82% і 0,61%) [14].

У 2015 р. загальний обсяг витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт власними силами організацій становив 12 224,9 млн. грн., у тому числі витрати на оплату праці – 5 483,0 млн. грн., матеріальні витрати – 2 472,0 млн. грн., капітальні витрати – 340,8 млн. грн., із них витрати на придбання устаткування – 285,5 млн. грн.

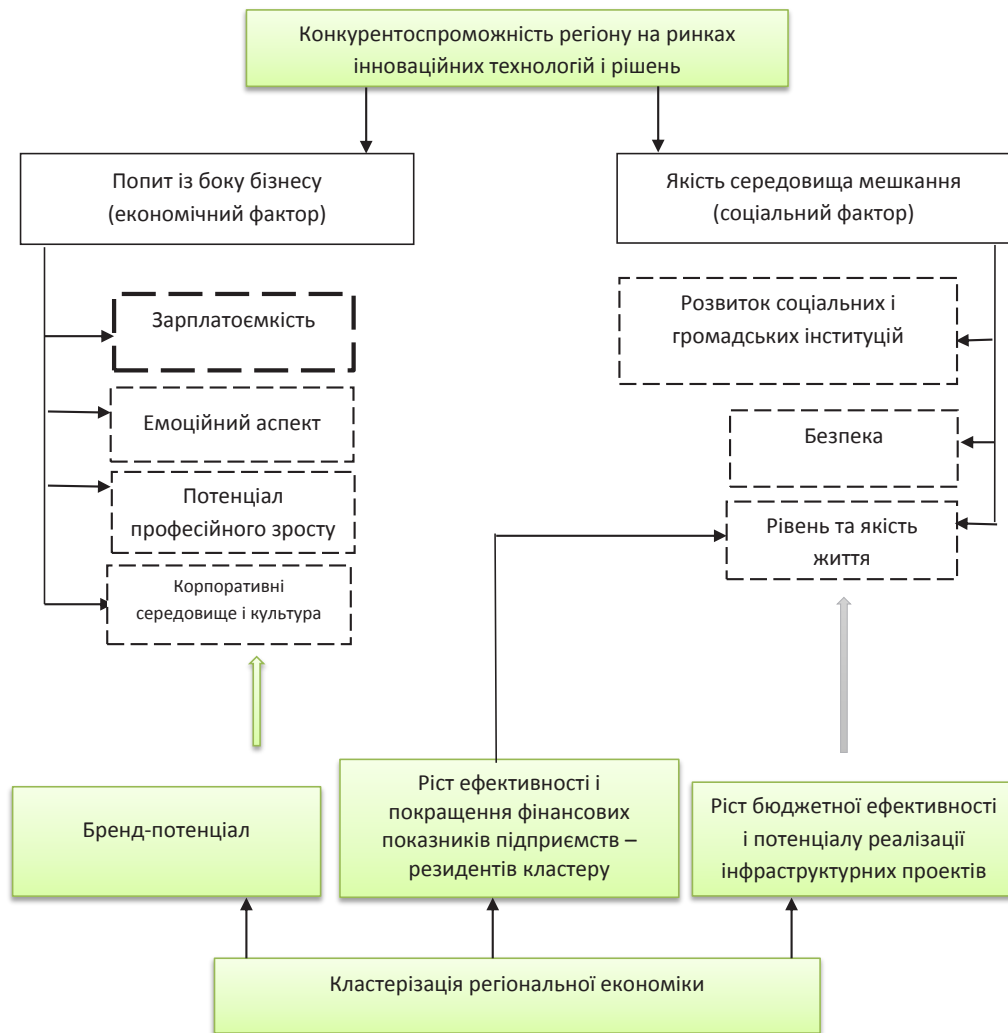

Рис. 4. Модель впливу кластеризації на конкурентоспроможність регіону (чинники ринку праці)

У 2015 р. п'ята частина загального обсягу витрат була спрямована на виконання фундаментальних досліджень, які на 95% профінансовано за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів. Частка витрат на виконання прикладних досліджень становила 14,4%, які на 61,5% фінансувалися за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів та 22,8% – за рахунок коштів організацій підприємницького сектору. На виконання науково-технічних розробок спрямовано половину загального обсягу витрат, які на 39,2% профінансовані за рахунок власних коштів, 30,3% – іноземними фірмами та 18,5% – організаціями підприємницького сектору. Частка витрат на виконання науково-технічних послуг становила 14,4% загального обсягу витрат. Більше половини загального обсягу витрат спрямовано на дослідження і розробки зі створення нових або вдосконалення наявних видів виробів, технологій та матеріалів, 12,5% яких – на замовлення промислових підприємств.

На жаль, таких фактів можна надати велику кількість. Із року в рік динаміка показників має тенденцію до точкового та диспропорційного викривлення в бік окремих компаній.

Загалом для вітчизняних підприємств, насамперед корпоративного типу, характерною є відсутність

розуміння довгострокових ефектів зростання під час використання інновацій, їхньому перетворенні із закритої до відкритої системи з поступовою перебудовою моделі управління ними, можливості отримання вигід у фінансуванні, виході на нові ринки, оптимізації капіталу та руху ресурсних потоків тощо.

Проте ще більше вражає той факт, що значення переходу до такої моделі управління дуже часто спрощено сприймається і владою. Можна погодитися зі словами Л. Федулової про неінноваційний характер державної політики, який виражається в недостатньому обсязі фінансування інноваційної сфери, тоді як більшість підприємств постійно перебуває у стані необхідності жорсткої оптимізації витрат, тому «передусім заощаджують на розвитку, відкладаючи на невизначене майбутнє інноваційні проекти, видатки на НДДКР і технологічну модернізацію» [10]. Але мова йде не лише про відсутність фінансової підтримки, а й реальних стимулів для здійснення інноваційної діяльності, де чільне місце займають інституційне забезпечення такого виду діяльності, а також питання підвищення ефективності інфраструктури.

Узагальнюючи дані аналітичних матеріалів і практики функціонування іноземних і вітчизняних

Таблиця 4

Напрями вдосконалення моделі управління інноваційною діяльністю корпоративних підприємств регіонального кластеру

На рівні компаній	На рівні регіональної влади
<ul style="list-style-type: none"> • Чіткість усвідомлення джерел інновації (наукові дослідження, потреби ринку, наявні знання, отримані у процесі навчання на власному досвіді знання) та корелювання їхньої вартості і доступності з можливістю формувати попит на інновацію, галузеву належністю, стадією життєвого циклу фірми, впливу інших внутрішніх та зовнішніх факторів; • необхідність такої комбінації взаємодій, за якої збільшуватиметься альтернативність способів використання наявних (внутрішніх і зовнішніх) ресурсів; • можливість забезпечення ефективної (з фінансової, управлінської, ринкової та інших позицій) взаємодії внутрішніх підрозділів компанії і зовнішніх інститутів; • оптимізація проектної діяльності; • доступність сучасних інформаційнокомунікаційних технологій; • формування організаційних структур нового типу (створення міжфункціональних команд, точок контролю), забезпечення паралельності прийняття управлінських рішень; • підвищення значення ризикменеджменту у процесі здійснення відкритої інноваційної діяльності; • перехід до альтернативних стратегій, які визначають можливість продукувати не лише інновацію-продукт, а й інновацію-процес як основу здійснення організаційних інновацій; • поступова орієнтація не на покращені, а на системні та проривні інновації; • запровадження на постійній основі систем планування інновацій та групування стратегій інноваційного розвитку; • удосконалення процесу управління корпоративним інноваційним портфелем; • навчання персоналу для нарощення його інтелектуального потенціалу та ін. 	<ul style="list-style-type: none"> • Перегляд та вдосконалення корпоративного законодавства; • приведення у відповідність стратегій та програм інноваційного розвитку з огляду на можливість залучення корпоративного ядра за вдосконалюючими, системними та проривними інноваціями; • перегляд політики фінансування інновацій на різних етапах інноваційного процесу; • визначення мотиваторів для стимулювання інноваційної діяльності, ранжованих відповідно до виду інновацій; • проведення структурноорганізаційних змін в інноваційній сфері; • формування умов для створення міжгалузевих зв'язків на базі інноваційних процесів у частині програмно-цільового підходу; • укріплення позицій фундаментальних досліджень та забезпечення механізмів її активного включення в інноваційний процес на базі відкритих інновацій; • консолідація цінних паперів держави та їх використання як інструменту підвищення інноваційної активності; • вибудовування ланцюга: заявка, програма, фінансування, результат, підконтрольність, звітність для оптимізації державного фінансування інновацій; • нормативне закріплення механізмів підвищення інноваційної активності бізнесу з відкиданням дублюючих елементів та можливостей «обійти» норму; • прийняття важливих корпоративних законів, що обмежуватимуть рейдерство, чорний лобізм та корпоративну корупцію; • удосконалення законодавства про власність, насамперед у частині забезпечення прав інтелектуальної власності та ін.

компаній корпоративного типу, доцільно визначити основні напрями вдосконалення моделі управління інноваційною діяльністю в контексті отримання ефекту від відкритості інновацій (табл. 4).

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Сабадош Г.О. Модель відкритої інновації в механізмі державної підтримки підприємництва / Г.О. Сабадош, Ю.В. Топольницький // Інновації в бізнесі XXI століття. – 2011. – С. 110–116 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nbu.gov.ua/portal/.../110_116.pdf.
2. Мішенін Є.В. Глобальне середовище та фінансово-економічна нестабільність : [монографія] / Р.П. Косодій, Є.В. Мішенін, А.О. Бондаренко. – Суми : МакДен, 2010. – 252 с.
3. Україна: Всесвітній огляд економічних злочинів / Підготовлено в рамках діяльності Міжнародної мережі фірм PwC [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pwc.com/ua>.
4. Рейтинг конкурентоспроможності компаній світу: за даними Всесвітнього економічного форуму [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.weforum.org/reports>.
5. Наукова та інноваційна діяльність в Україні: статистичний збірник Державної служби статистики України. – К., 2012. – 305 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
6. Захарін С. В. Інноваційна активність промислових підприємств / С. В. Захарін // Економіка і прогнозування. – 2006 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ief.org.ua/Arjiv_EP/Zajarin306.pdf.
7. Про стан та перспективи розвитку підприємництва в Україні: національна доповідь : дані Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва за роками [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.dkrp.gov.ua/files/c19f3.doc.
8. Джемелінська Л.В. Аналіз моделей відкритої та закритої інноваційної діяльності підприємств / Л.В. Джемелінська // Сучасні проблеми економіки та підприємництва. – 2011. – Вип. 7. – С. 86–90.
9. Федулова Л. І. Концептуальна модель інноваційної стратегії України / Л. І. Федулова // Економіка і прогнозування. – 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/EP/2012_1/7_Fed.pdf.
10. Гальперин В.М. Микроэкономика / В.М. Гальперин, С. М. Игнатов, В.И. Моргунов. – Санкт-Петербург, «Экономическая школа», Санкт-Петербургский государственный университет экономики и финансов, Высшая школа экономики, 1997. – 669 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : ikhailivanov.org/microeconomics/ГальперинTom2/Galperin_12.7.PDF.
11. Проблемы математического моделирования экономических кластеров как системы взаимосвязанных целей участников / С. В. Лобова, Е.В. Понькина, А.В. Боговец // Вестник НГУ. Серия «Социально-экономические науки». – 2002. – Т. 11. – Вып. 4. – С. 125–131. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.nsu.ru/rs/mw/link/Vedia/22876/12.pdf.
12. Шарипов Т.Ф., Терехова С. А. Использование механизма планирования для создания машиностроительного кластера / Т.Ф. Шарипов, С. А. Терехова // Вестник Оренбургского государственного университета. – 2011. – № 13 (132). – С. 528–536 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : vestnik.osu.ru/2011._13/87.pdf.
13. Наукова та інноваційна діяльність в Україні : статистичний збірник / Відп. за вип. О.О. Кармазіна [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/publ1_u.htm.
14. Product and process innovation / Офіційний сайт статистики ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=inncis5_prod&lang=en#.
15. OECD, Innovation and Growth: Chasing a Moving Frontier. – 2009. – 264 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.oecd.org/innovation/>.
16. US National Science Board. Science and Engineering Indicators 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nsf.gov/statistics/seind12>.
17. Innovation, BCG, 010: A return to prominence and the emergence of new world order: report / J. P.Andrew, J.Manget, D.C.Michael, A.Taylor, H: Zablit; The* Boston; Consulting Group. – Boston, MA : The Boston Consulting Group, Inc., 2010. – 25 p.